

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE:
DRUKKERIJ COLLES
REGULIERSWAL (Stoenderpoort)
— TONGEREN —
Postbus N° 24655. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
Per regel fr. 1,00
Luchten Allertel en Provincie-
nieuws, volgens overeenkomst.
KLEINE AANKONDIGINGEN:
Van 1 tot 4 regels fr. 2,50
Van 5 tot 10 regels fr. 9,75

St. Joseph

(19 MAART).

Een veel gezocht patroon!

Hij is e Patroon van Belgenland, beschermheilige van t Christelijk huisgezin; van de timmerlieden; bijzondere voorspreker bij God om een zuiver leven en een zalige dood; patroon van de hoofdkerk te Haarem en van verschilende kerken te Antwerpen, te Brussel, te Lier en te Molendorp bij Bredeene s.

Zoo schreef Guido Gezelle. Dat hij zoo spoedig zijn opsmingstak op een vermelding van het gekucht Molendorp onder Breede s bij Oostende voldoet ons niet; want we wenschten hier ten minste de welgekende belevaartplaats naar St-Joseph kerk van de Paters der HH. Harten te Leuven vermeld te zien, waarheen de toeloop, na overbrenging van het stoffelijk overschot van Pater Damiaan nog zal vermeerderen. Doch zonder daarop te wachten, richt men op 25 Maart te Tongeren en op 30 Maart eerst komend te Hasselt en omstreken een belevaart in naar gezegd heilichdom van de H. Joseph, als bescherm-er van de Christene huisgezinnen. Nog een titel van St-Joseph, die niet mag vergeten worden.

Onze streek vergeten.

Dan was ook een vermelding noodig uit onze streek. De St-Josephkerk van de Tuinwijk van Tongeren daekteekent eerst van over eenige weken, maar de St-Josephkerk van Kolonie (of Heuvelse Heide) onder Lommel bestaat reeds zoolang, dat ze kon vermeld worden. En indien men zich tot de stedelijke kerken wil bepalen, dan vinden we er in ons biskdom ook verscheidene die opgesomd konden worden, zoals de voorname St-Josephkerk van Verviers, die van Spa (Creppe) en meer dan eens te Luik zelf. Dichter bij de Limburgsche grens heeft men de parochiekerken van Voroux bij Liers, van Hoignée onder Cheratte, enz. Ook straten zijn te Luik aan St-Joseph toegewijd.

Een vereerend initiatief.

Maar er zijn eenige andere bijzonderheden die de aandacht dienen te weerdienen en waar buiten onze streek niet op gelet wordt. Weer schrijft Guido Gezelle: « Sint Joseph werd als patroon van Belgenland erkend ten jaar 1679, krachtens besluit van Karel II, koning van Spanje, die dezen heilige tot bescherm-er verkoos voor al zijne staten, waarvan Belgenland dan deel maakte. Deze keus werd, op den 19 April 1679, door paus Innocentius XI bevestigd ». Ook hier dienen belangrijke feiten bij-voegd, die aantoonen dat ons biskdom ook het voorbeeld gaf om St-Joseph als patroon te kiezen. Reeds van af 12 April 1643, had de prinsbisschop Ferdinand van Beieren voor heel zijn biskdom voorgeschreven dat het feest van den voedservader van Jezus door heel zijn biskdom zou gevierd worden. Zijn opvolger Maximiliaan-Hendrik koos hem als patroon van stad en biskdom door zijn mandement van 26 Februari 1676 (1). Het decreet van Maximiliaan-Hendrik werd bekrachtigd door Paus Clemens X.

De Kroningsfeesten van 1879 te Luik.

Als herinnering aan de dubbele toewijding van het biskdom en van ons land aan den H. Joseph werd op 23 Maart 1879 in de kerk van St-Jan Evangelist te Luik een mooi kopychromeerd beeld (2) van St-Joseph plechtig gekroond. Bij deze gelegenheid sprak de toenmalige bisschop Mgr Doutreloux deze akte van toewijding uit: « Grote H. Joseph, echtgenoot van Maria, voedservader van Jezus, wij komen vol vertrouwen ons aan u voeten nederwerpen, om ons aan uwen dienst toe te wijden en ons opnieuw onder uw machtige bescherming te stellen. » Het is niet vergeefs dat God u uit-gekozen heeft als patroon van deze stad, van dit biskdom, van heel België, van de wereldkerk, evenals van elke Christene familie. Maar uw hulp is ons nooit noodzakelijker geweest dan in deze dagen van beproevingen en strijd. Verlaat ons niet in onze keestelijke en tijdelijke noodwendigheden. Spreek voor ons ten beste bij God. Wees altijd onze goede Vader, zoolwa wij uw verkleede kinderen willen blijven. Amen ». Hoezeer past deze aanroeping voor onzen veelbewogen tijd. Een opschrift, in halven kring, rond het hoofd van het beeld geplaatst luidt: « PosVIT in Capite sancti Joseph Coronam ». Lap IdibVs pretiosia (Hij plaatste op het hoofd van S. Joseph een kroon uit kostbare gesteenten).

Dit is een jaarschrift of chronogram waarvan de waardeletters het jaar der kroning 1879 aangeven.

De staf met leliebloemen en de kroon op het hoofd van S. Joseph hadden een waarde van 4000 goudfrank, d.i. 40.000 fr van heden. Er zijn 333 sleesteeanten in deze kunstgewrochten verwerkt.

Ook de St-Janskerk is een studiebezoek waard.

Geen stad van België is zoo rijk als Luik aan kerken van hoge kunstwaarde. We tellen er minstens vijf die, in opzicht van kunst, in de eerste rangorde dienen geplaatst te worden: St.-Paul, St.-Jacob, St.-Martin, Ste-Croix, St.-Barthelemy. Zoolwa men ziet is in deze opsming de kerk van St-Jan den Evangelist niet betrepen. En toch, indien een beuewg U aan de voeten van St-Joseph brengt in deze kerk, zult gij de gelegenheid hebben om tevens andere merkwaardigheden te noteeren.

We werd te St-Janskerk gansch herboord in 1751. — behalve den toren, — maar het was een herbouwing door noodzakelijkheid opgedrongen, en men bleef aan het oude plan getrouw. Dat merkt men dadelijk op wanneer men een zichtenart van de huidige kerk vergeelikt met het zicht opgenomen in Delices du Pays de Liège (1740). « Niemand zal aarzelen, schrijft Th. Gobert, om aan dit kerkgebouw een zeker cachet van majesteit en een groote zuiverheid van bouwlijnen te erkennen » (3).

Iedereen kan, niet naar Aken reizen om een gelacht te krijgen van de kerk van Karel den Grooten, die overigens eveneens veel wijzigingen onderging. Maar de St-Janskerk van Luik is een nabootsing van de keizerlijke O. L. V. Kerk van Aken. Oorspronkelijk werd ze gebouwd voor het jaar 983 door den waren stichter van Luiks groothede, den prinsbisschop Notger. In deze kerk wilde hij ten rust geleid worden, aan haar gaf hij zijn heerlijk evangelieboek, — thans in het Curtiusmuseum. De kerk heeft een binnenkoer met interessanten kloosteromganc.

Laattijdige erkenning.

Op dezen binnenkoer verheft zich statig het standbeeld van Notger, in 1891, dank aan de vrijgevigheid van Kamunnik Meyers opgericht, en op 22 Nov. van vrezed jaar door den bisschop Mgr. Doutreloux ingehuldigd. Het eigenlijke standbeeld heeft 2,25 m. hoogte en het heele monument met het voetstuk bereikt wel 4 m. Op de voorzijde leest men het oude, beroemde Latijnsche vers:

Lezja, Notgerum Christo
Notgero caetera debes,
d.i.: O Luik, gij zijt Notger aan Christus en het overige aan Notger verschuldigd. G. S.

- (1) Zie Daris Hist. du dnoe. et de la prin. de Liège. 17e s. II, pp. 170-171. Notices XIII, p. 313.
- (2) 't Is een voorbeeld van welgekunde moderne beeldhouwkunst, en die voorbeelden zijn zoo talrijk niet. Cf. Th. Gobert, Liège à travers les Ages, t. III, p. 351.
- (3) Th. Gobert, geeit, werk Nil, p. 377.

Erge Verdragsschending door Duitschland begaan

M. VAN ZEELAND VERDEDIGT TE LONDEN, VOOR DEN VOLKENBOND, HET STANDPUNT VAN BELGIË.

Na Flandin wordt het woord gevoerd door M. Van Zeeland.

België het ergst getroffen.

Ik zal er mij toe bepalen, zegt hij, het Belgisch standpunt uiteen te zetten en het uitzicht dat de zaken voor ons hebben genomen, en waarvan de gevolgen, op heel de wereld drukken, zoolwa de achtere vertergenwoordigen van Engeland daar juist gezegd heeft.

Niemand is meer dan België door de gevolgen bedreigd, en niemand is meer dan België getroffen door den Duitsehe stap. Niet alleen dat wij bedreigd worden door het beveten van de gemilitariseerde zone, maar wij zijn ook getroffen door het opzeggen van het Locarno-pact. De demilitarisatie van het Rijngebied is een van de groote grondbeginselen waarop ons verdedigingsstelsel rust, daar België de langste samschappelijke en meest opengestelde grens met Duitschland heeft.

De Bescherming voor België verdwijnt.

Het verdrag van Locarno was met het Volkenbondspact de basis van het internationaal statuut van België. Waar zullen wij ons nu op kunnen handhaven?

Voorval voor de kleine landen is het van een overwegend belang te kunnen rekenen op de internationale verdragen.

Geen schuld aan België.

Wij zijn het vreedste getroffen, dan wanneer ons geen enkel verwijt kan worden gericht. Wij hebben met de nauwgezette aandacht het verdrag van Locarno toegepast. Het Fransch-Russisch verdrag gaat ons niet aan en wij zijn in niets onze internationale verbintenissen. Zelf heb ik zulks in den Senaat van mijn land verklaard.

Niets, in dit geval, hat Duitschland trede die betrekkingen in recht en in feite, welke tuschen dit land en het oke bestaan, te wijzigen. De waarde van een handteeken hangt niet af van de kracht van dengeen die het gezet heeft en er bestaat geen enkele reden, opdat Duitschland zich van zijn handteeken zou losmaken.

Belang van Locarno voor België.

Zoo wij dergelijk belang hechten aan het verdrag van Locarno, is het omdat die formul van een internationale akte, hare onschendbaarheid vaststelt. Die akte was vrijelijk getekend.

Het gaat hier om een verdrag dat uit vrijen wil is aangegaan, een daad die vrij werd verricht en meerdere malen spontaan bevestigd.

Twee der groottste moerndheden werden teropeen om als waarborggevers op te treden. De verplichtingen en de voordeelen van het pact waren gegroondvest op wederkerigheid.

De waarborg, die Engeland en Italië aan het Verdrag hadden gegeven, was niet alleen ten voordeele van Frankrijk en België, maar ook ten voordeele van Duitschland.

Het verdrag was onder de bescherming geplaatst van de hoogste internationale autoriteit, den Volkenbond, die de uitvoering er van moest voortstaan.

Voor ons blijft Locarno voortbestaan. Het pact is bestemd om diegenen te beschermen, die er trouw aan bleven, tegen diegenen, die ontroef er aan zijn geweest. Wij gaan voort het toe te passen. Onze tegenwoordigheid hier is er de uitging van. Ik heb in mijn uiteenzetting vooral moeite gehad het vervalsargument uit te schakelen. Nochtans zult gij beseffen hoe diep de heitnering in ons opperkeld wordt aan het verleden. Ik wil evenwel op het plan der rede blijven en medewerken aan den heroptoew.

Verzakking van vertrouwen in de wereld. Wat dient gedaan?

Wij weten dat er morgen nieuwe verdragen zullen te onderteekenen zijn en nieuwe pecten op te stellen. Intusschen is de stap die genomen werd, een ondermijning van de internationale rechtvaardigheid.

De verzakking van de morele krachten op internationaal gebied, zal op de een of andere wijze dienen goed gemaakt te worden. In elk collectief handelen, zijn wij bereid ons deel te nemen.

In naam van België heb ik de droevige eer den Raad te verzoeken om volgens het verdrag van Locarno de schending vast te stellen van de artikels 42 en 43 van het verdrag van Versailles en er de onderteekende leden van kennis te geven.

(Deze verklaring werd, zonder dat hij eenige nota rasplegen moest, door M. Van Zeeland afgeleed. De indruk welke zij te weeg bracht was bijzonder groot).

UIT DE VERKLARING VAN M. VAN ZEELAND, EERSTE-MINISTER, VOOR DE BELGISCHE KAMERS, OP 11 MAART 1936.

Eerst en vooral moeten wij herhalen wat wij gaven in onze verklaring van gisteren: reën erke' ren zou het verwerpen van een vrijelijk aangegane verbintenis kunnen rechtvaardigen.

Zoo men zich een verdrag kunnen indenken dat zich op een voordeligen wijze dan dat van Locarno voordeed, dat op meer volledige wijze de voorwaarden verenigde om van een verdrag een onschendbaar iets te maken? Er is hier geen sprak van een document dat een Staat verplicht werd te onderteekenen, onder den drang van moreel geweld na een neerlaag; er is hier geen sprak van een « Diktat ». Het verdrag van Locarno werd in alle vrijheid aangegaan. Ik meen zelfs dat ik niet te ver ga als ik zeg dat het gebeurde nagenoeg op het initiatief en voorzeker op de wenken van Duitschland; het werd vrij aanvaard door al de onderteekenaars. Allen zijn er geplaatst op het plan van wederkerigen bijstand.

Dit verdrag werd herhaaldelijk en spontaan door het Reich bevestigd; en ik herinner mij, dat ik nauwelijks een jaar geleden hier voor u gewag hebt gemaakt van de woorden door Rijkskanselier Hitler zelf, op 21 Mei nitzesproken:

Twee der groottste moerndheden van de wereld werden tot garanten van dit tractaat aangesteld, zoolwa ten bate van Duitschland als ten bate van de andere onderteekenaars; en tot de toepassing er

van al-me te t zijn eventueele opzegging, had men de tuschenkomst voorzien van het hoogste internationale gezaghebbend orgaan me den Volkenbondsrade.

Het zou moeilijk zijn en voor de toekomst zelfs onmogelijk, meen ik, een verdragsformule uit te denken die, op juridisch gebied, in zichzelf meer elementen van onschendbaarheid verenigt. Zij die in zich de overtuiging dragen dat geen enkele internationale inrichting op het brutal geweld mag steunen, maar moet of zou immer moeten beruipen op de aangegane en gehouden verbintenissen, al dezen, 't is te zeggen al de Belgen en de overgrote meerderheid van hen die over de wereld naar vrede en rechtvaardigheid strakken, zullen door een onweerstaanbaar gevoelen van diepe droefheid worden aangegeuren ten overstaan van de pinuen die voor verscheidene geslachten door de handwijze van Duitschland worden oprehoopt. (Zeer wel!) Want er zal toch weder moeten opgebouwd worden; nieuwe verdragen zullen weer moeten afgesloten worden, met waarborgen onvinding er, van handteekens voorzien. Maar voor lang nog zal de waarde van de juridische bescherming, in den geest der volkeren met een zware zedelijke hypotheek belast blijven. (Levendige toejuichingen). Hun kriebel zal voor lang nog verminderd blijven: men zal, op de eens of de andere wijze die verzakking dienen te verhelpen, en dat betekent voor heel de menscheid nieuwe lusten en bijkomende kracht-inspanningen, jaren lang. (Zeer wel! zeer wel!)

Wat nu gedaan?

Wat er nu gedaan zal worden zullen we tijdens de naaste dagen vernemen. Doch alle teekens wijzen er op, dat een vreedzame oplossing zal gevonden worden, en dat er geen oorlog komt. Des te beter!

De Politieke Toestand in West-Europa

De groote kwestie: Komt er oorlog?

Natuurlijk op deze vraag kan men niet met zekerheid antwoorden, want zoolwa de dichter zegt:

't Was Wotan's hoog besluit,
't Lag in zijn wijzen raad, met neevlen diep omwoulen
Dat Cesar de oorlogsoer tot hertoe kwellen deed

In landen nooit verkeerd.

Maar zoolwa de zaken draaien zal het onweer afdrijven. Immers sinds 't dezer zijn nu reeds veertien dagen voorbijgegaan. En dat maakt dat de moderne, Duitsehe Wotan, niet meer verrassen kan, het voordele eener verrassing verliest. Omgekeerd: Indien Frankrijk een aanval tegen Duitschland in het schild voerde, heeft het den sustigen tijd laten voorbijgaan, toen Duitschland zwak was. Duitschland heeft wel zoolwa men elders leest een erge verdragschending begaan, maar men zal zoeken en een oplossing vinden, zonder dat er oorlog komt.

Een toegeving en een plan.

De raowedigheid van een Duitsehe afvaanlijking voor den Volkenbond te Londen, ofschoon ze daar alleen staat, is een teeken dat men zekere toegevingen wil doen.

Daarbij ligt ook wel een plan te gronde. Immers 't is een verterloping voor Duitschland te treden in een midden waar de stemming hee ongunstig is. En dat kan zeer onder. In zijn lange redevoering heeft de leider der Duitsehe afvaanlijking geen woord gevonden om te antwoorden op de pramende redenen door België aangevoerd. Huel zijn het-og kaat over dit onderwerp dat « Frankrijk tangevolge van het akkoord met Rusland te sterk geworden is, dat het Europeesch evenwicht verbroken is ».

Hoe kon het trotsche Duitschland dan een versederling te gemeet gaan? Het antwoord ligt waarschijnlijk hierin: Volgens zekere dagblauberichten zoekt het een leening aan te gaan.

De kracht der tractaten.

Maar daarvoor is weer eerst en vooral vertrouwen noodig. En dat wint men niet met aangegane overeenkomsten te breken. Zelfs een ongeevenaard Duitsehe groothede, de toonkunstenaar Wagner verterwilt desaangetande. In zijn « Rijnoud » legt hij aan Wotan deze woorden in den mond: « Achternit het geweld, de lats beschermde verdragen! » En elders zegt zijn Wotan nog klaarder: « Heb vertrouwen in de verdragen. Wat gij zijt, word gij enkel, dank aan de verdragen ».

Een eerste beslissing.

Donderdag, 19 dezer, trof de vergadering van den Raad van den Volkenbond een eerste, belangrijke beslissing. Met algemeene stemmen, behalve twee onthoudingen, werd beslist dat Duitschland te tractaten van Versailles en van Locarno geschonden heeft.

De twee landen die zich onthielden waren: Ecuador (afwezig) en Chili, waarvan de afgevaardigde verklaarde dat dit land

zich onthield omdat het geen van beide tractaten onderteekende. Maar hij erkende overtreding van het tractaat van Versailles en zou zelfs de overtreding van dat van Locarno kunnen bevestigen.

Dat is dus de eenparigheid van afkeuring. Toch heeft de afgevaardigde van Duitschland, M. Van Ribbentrop, tegen de beslissing geprotesteerd. « De genomen beslissing zal niet aan het oordeel der geschiedenis weerstaan », verklaarde hij.

Men mag illusies hebben, maar het spreekwoord verterwilt ons: « Wanneer wij denken dat alleman ongelijk heeft, dan is zulks omdat alleman gelijk heeft ».

Wat nu gedaan?

Wat er nu gedaan zal worden zullen we tijdens de naaste dagen vernemen. Doch alle teekens wijzen er op, dat een vreedzame oplossing zal gevonden worden, en dat er geen oorlog komt. Des te beter!

De Oorlog in Ethiopië

Geen gebeurtenissen van belang.

De laatste berichten toonen dat er zich geen voortname gebeurtenissen tijdens de afgelopen week voordeden. De Italianen berichten dat ze voortgaan met de streek van Tembien te zuiveren. Dat blijft uren, mits het reeds zoo was voor meer dan drie maanden.

Zoo zijn we reeds dicht bij het regenseizoen gekomen. En wat dit betekent zal men binnen kort wel in de Italiaansche communicaties lezen.

De oorlog weegt zwaar voor Italië.

Dit doen we in een bijzonder artikel uitschijnen. Maar er is nog meer. Men merkt op, hoezeer Italië te Londen op het achterplan blijft. Engeland, Frankrijk, België zelfs treden vooruit: Hun advies, beheerscht den toestand. Italië de Afrikaansche oorlog niet begonnen was door Italië zou dit land heel den toestand beheerschen, zelfs, indien het een ontzuining van Rijnland eischen wilde. Inderdaad, de moderne legers van Italië bekleeden van op den Brenner een combinatiepostie in Middeuropa. En daar Duitschland dit ook weet, zou het waarschijnlijk geen verdragsbreuk bevaan hebben.

Wanneer men dit in Italië bedenkt, zal men wel het Afrikaansche avontuur betrouwen.

ITALIË

HET WEGVLUCHTENDE GOUD.

Sput en ernst in spraken.

In meer dan een spreek, die gemeengoed der volkeren werd, teekende Horatius, over negentien eeuwen reeds de macht van het geld. Een mer spraken zegt spottend: O burgers burgers eerst moet gij geld

zoeken; de deugd komt na de munten! (Ep. I, 1)

En een andere: Deugd en adelhem, wanneer geid ontbreekt is waardelezer dan zeegeras! (Sat. II, 5) De Italianen moeten wel daarvan denken, wanneer zij hun goudvoorraad van maand tot maand zien slinken, vooral na de financiële afzondering die hen tangevolge van de door den Volkenbond opgelegde sancties getroffen heeft.

Goudvoorraad en erge beslissingen. Reeds voor het begin van den uitputteden oorlog, dien zij in Afrika begonnen hebben, daalde voortdurend hun voorraad aan goud. Niet zonder reden heeft men erop gewezen dat de bijsmellende ondergang die het politieke stelsel langs de kwetsbare zijde der rebekkeurige gouddekking verteroude, de ware oorzaak van den ruineerenden Afrikaanschen oorlog werd.

Gelijk dit goudgreuk ook weer aan Hitler de noodlottige beslissing deed nemen, van het Rijnpact, het tractaat van Locarno op te zeggen.

Waarom de goudvoorraad vermindert.

Doch laten wij bij Italië blijven. Over Duitschland's geldnood spreken we een anderen keer wel.

We hebben het reeds gezegd en herhaald: Als men in het buitenland koopt moet men goud hebben of zoogezegde deviezen, die in goud kunnen omgezet worden. Helt ge die niet dan kunt ge met het buitenland geen handel drijven of ge moet koopwaren tegen andere koopwaren ruilen. En wat dan als ge meer invoert dan ge uitvoert? Wel dan moet ge het verschil in goud of in goud-deviezen betalen.

Een sprekend tabelletje.

Dat Italië meer invoert dag het uitvoert